

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnepnapok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetőik a kiadó
hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Magyarországon évi..... 16 kor.
Külföldre évi..... 20 kor.
Három hónapra..... 5 kor.
Három hónapra..... 24 kor.
Egyes szám ára 5 fillér.

XVII. évfolyam 236. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1916 október 15.

Czernin és Conrad.

Az oláh konfliktus előzményeiről szóló Vörös Könyv kiadása sok tekintetben érdekes és tanulságos világításba helyezett olyan eseményeket, a melyek felől eddig más volt a vélemény. Növeli a könyv morális súlyát az a körülmény, hogy vele kapcsolatosan hadsergünk vezérkari főnöke, Hötzeendorff Conrad báró is nyilatkozott — először a háború alatt — a hadvezetőségről. Azt mondta, hogy a Vörös Könyv igazolta Magyarország és Ausztria külképviseletét. Ha majd eljön annak az ideje, hogy a hadvezetőség is nyilatkozzon, igazolva fog látni a közönség sok mindent, a mit ma kifogásolnak.

Annyi feltétlenül áll, hogy diplomáciánk Bukarest felől mindig jól és hiven volt tájékozva. Czernin gróf jelentéseiből meg kell állapítani, hogy feladatát lelkiismeretesen és jól betöltötte. Egy percig sem ártathatta magát a magyar és osztrák kormány abban a hitben, hogy Románia megtartja szövetségi szerződését. A háború kezdetétől állandóan hiven referált Czernin nemcsak az eseményekről, hangulatokról is. Czernin grófot a magyar közvélemény nem ismeri Magyarország barátjának, hanem velünk szemben elfogult osztrák diplomatának. Tartozunk azonban az igazságnak azzal az elismeréssel, hogy Czernin gróf hűségesen védte érdekeinket Bukarestben az utolsó percg és megatartása semmi kifogásra okot nem adott.

A háború előtt voltak talán még Magyarországon is egyesek, akik olyasformán vélekedtek, hogy Romániában barátaink vannak. Czernin gróf ezzel szemben már 1914 nov. 14 én ezeket jelenti: „A mióta Károly király nincs többé, itt voltaképpen csak két mértékadó csoport létezik: az egyik, mely azt mondja, hogy eljött a mi háttámadásunk pillanata; a másik a mi „barátaink”, akik úgy vélik, a helyzet még nem érett

meg, még meg kell várni, vajjon igazán veszedelmet szenvedünk-e?” Czernin hiven és igazán referált: odaát mindenképpen ellenségünk volt, csak az volt a különbség az ellenség és a barát közt, hogy ellenségeink rögtön „barátaink”, pedig csak megfelelő várakozás után akartak árulóinkká lenni.

Mi itt, erőnyugtalom közel Romániához szintén így írták a helyzetet a csak boszorkodtunk egyesek naivságán, akik a háború elején Románia hűségétől bizalmuk jeléül a szövetségesek zászlói közé az oláh zászlót is kidudták. Nem volt az való már akkor sem tisztességes emberek zászlói közé. Hasonlóképpen naivségnek tartottuk egyes lapok biztató és bókáló cikkeit a háború alatt, hogy Románia milyen példásan megőrizte semlegesességét. Mi bizony — most megmondhatjuk — megaláztatás volt, hogy egy Romániának udvaroljunk. A Vörös Könyv a bizonyosság rá, hogy ez a semlegeség csak az orgyilkosnak a tág köpenyeg volt, mely alatt már kézen tartotta a mérgezett tört.

Erdékes képet nyertünk a Vörös Könyvből Ferdinánd oláh királyról és Brătianu miniszterelnökről is. Ferdinánd egy közönséges kétszínű tettező, a kinek a szavára — nyíltan mondják diplomáciai okmányaink — semmit sem lehet adni. Brătianu is kétszínű, de ő legalább nem is akart soha becsületes embernek látszani, hanem kezdetől fogva azt hirdette, hogy szövetség ide, becsület oda, ő ott lesz, a hol a siker. Az idei tavaszi szerződésen galíciai és volhiniai harcok idején Czernin Brătianu nyilatkozataiból kiolvasta és hiven jelentette, hogy az orosz siker az oláh semlegeség feladására fognak vezetni. Még az oláh támadás idejét is előre jelezte Czernin augusztus második felére. Bukaresti képviselőnk mindenkor kifogástalanul járt el; az oláh politikai körökkel, ha kellett, a királlyal szemben is kellő méltósággal lépett fel s meg kell vallani, hogy bukaresti képviselőnk sokkal

önérzetesebben lépett fel az oláhokkal, mint római nagykövetségünk annak idején az oláhokkal szemben.

Kétségtelen dolog, hogy szövetségi rendszerünk az oláh szövetség is, az oláh is oda nem illő kölcöcök voltak, a melyek csak akadályoztak bennünket. Az oláh szövetségre való tekintettel kellett az oláh török háborúban tétlenül nézünk, hogy rabolják meg a szegény törököt, az oláh szövetség miatt nem akadályozhattuk meg, hogy a bukaresti békében megrabolják a becsületes és hősi Bulgáriát. Az ilyen szövetségektől jobb volt megszabadulnunk — de még mindig nyitva marad a kérdés, hogy mire való volt afféle elemekkel egyáltalán szövetségbe keveredni?

Vagy ha már az egyetlen becsületes oláh államférfi: Károly király kedvéért bele is mentünk a szövetségbe közismerten hitvány ellenségünkkel, miért nem kényeszerítettük színvallásra 1915 iki diadalaink idején?

Erre talán majd az az igazán vörös könyv fogja megadni a választ, a melyben hadvezetőségünk fogja ennek a szörnyű háborúnak sok, ma még föl nem deríthető részleteiről leemelni a fátyolt.

Akkor megkapjuk azt a felvilágosítást, a melynek ha eddig birtokában lettünk volna, a kifogások — Conrad meggyőződéssel állítja — elmaradtak volna.

A Vörös Könyv diplomáciai igazolása után még fokozottabb érdeklődéssel várjuk a Conrad nyilatkozatában említett igazolását hadvezetőségünknek. Ehhez a Vörös Könyv és a vezérkari főnök nyilatkozata után — előlegezhetjük a bizalmat annál inkább, mert hadsergünk újabb elért nagyszerű eredményei, az a gyors tempó, a hogy Erdély megtisztítása a rablótól előrehalad, a hadvezetőség igazolására már előre rásüt a legszebb és leghatásosabb pecsétet: a siker pecsétjét.

Szörme újdonságok megérkeztek!

Nagy választék. Costüm kelmékben, bársonyok, selymek, flanel és barchentekben, szőnyeg-függönyökben.

Vásznak. Fehérnemük, kötött kabátok, trikók, blousok, harisnyák, keztyük és katonai felszerelések legolcsóbban

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

Ezüstmiséés áldozópapok.

Halász Gyula és Körössy Endre.

A váradi egyházmegyének két kiváló papja tartja ma áldozárságának 25 éves jubileumát: Halász Gyula a váradi-velencei hívek közkedvelt plebánosa és Körössy Endre az Orsolya-rend zárdalelkésze, mindketten egy egy kitűnősége az egyházmegyének, akiket együtt szenteltek fel 1891. október 15-én. Kiváló szónokok mind a ketten, nagy érdemeiket a lelkipásztorkodás terén szerezték, jellemre, papi lelkületre, tudásra egyaránt nagyok s bizonyára főpásztoruk sem tudna eldönteni, melyik a kedvesebb fia egyházmegyéjének.

Halász Gyula 1869-ben vizkereszt napján született Cegléd-en. Iskoláit Békéscsabán kezdte meg s mint gimnazista került Nagyváradra a Szent József-intézetbe s osztályának mindig egyik legjobb tanulója volt. Így került a kecskeméti a budapesti egyetemre itt végezte hittudományi tanulmányait. Első szentmise áldozatát Szentesen mutatta be s rövid kápláni működése után 1892-ben tanulmányi felügyelő lett a Szent József-intézetben s mint ilyen tanított az Orsolya-zárdában s városunk sok előkelő hölgye emlékszik még a fiatal, tudós tanárra. Öt évi tanárkodás után a papnevelő intézetbe került mint aligazgató, majd ugyanott a papnevelés egyik legfontosabb tényezőjévé, lelkiigazgatóvá lett; ez időben ő volt az elmekórház első papja is. 1907-ben lett váradi-velencei plebánossá s ma 9 éve, hogy első miséjét megtartotta Velencén, mint plebános. Már akkor ismert egyházi szónok volt Nagyváradnak.

Nyugodt meneti, nagy igazságokkal teljes, magráló arajú szónoklatait ismerte mindenki. Azóta tekintélye mindig nőtt. Az emberi szív minden rétegét ismerő szónok, akinek szavaiból egy harmonikus lelkiéletet élő szónok beszél megható, férfias hangon. Híveinek valódi lelki atyja, akit minden érdekel, ami híveire vonatkozik. Híveit mind ismeri, s azok is ismerik mindnyájan. Plebániájának egyik filiáján: Fuzivásárhelyen ép úgy ismerik, mint a plebániájához tartozó cigánytelepen. Legközelebb itt járt egy kiváló tudós, a cigányügy alapos ismerője, aki a kormány megbízásából a cigánytelepet vizsgálta s ez a tudós a nagyváradi cigánytelepet mintának ajánlotta a kormánynál, mert e telep Halász Gyula lelki gondozása alatt áll.

Váradi-velencei plebánosának nagy tekintélye van mindenki előtt úgy hívei, mint a más vallásúak előtt is. Szeretik jó szívéért s úgy emberi tulajdonágaiért. Ennek az általános becsületnek az eredménye, hogy városatyává választották s ezzel megadták a legnagyobb díszet, amit a polgártársak adhatnak. Főpásztorra pedig szentszéki tanácsosai közé emelte néhány év előtt. Lelkes pártfogója minden nemes mozgalomnak, minden kath. egyesületi és sajtómozgalomnak. Ezüstmiséje alkalmából már tegnap sokan felkeresték szerencsekívánataikkal.

Tegnap d. u. 4 órakor megható ünnepélyt rendeztek a velencei zárdában az ünnepelt tiszteletére a velencei patronázs-egye-

sület leányköre, a zárda leánynövendékei és a kis óvodások. Reiner Erzsike a patronázs-egyesület vezetője üdvözlő költeményt szavalt, aztán egy szimbolikus szindarab következett, melynek szereplői voltak: Major Etelka, Ferbach Aranka a Fodor nővérek, Nikita Angyalka, Nemes Etelka, Egy bájos kis virágszindarabban szerepeltek még: Oskó Margitka, Palatinus Böske, Volentik Erzsike. Az óvodások között nagy tetszést aratott a kis Dajkovits Lula, aki tündérrálynő volt. Az előadásra nagy közönség jelent meg.

A hívek a mai ünnepre feldiszipították a templomot s nagy örömmel ünnepelték szertartott plebánosukat, aki nagy szerénység mellett sem tudta kivonni magát hívei szeretetének nyitvántása elől. A mai ezüstmisé a 9 óras ünnepi nagymiséén mondja az ünnepelt s a szentbeszédet dr. Lestyán Endre szentszéki ülaok, plebános tartja.

Körössy Endre 1869. április 2-án született, tanulmányait Nagyváradon fejezte be mint a váradi szeminárium legkiválóbb növendéke. Tanulmányai elvégzése után a Szent József-intézet tanulmányi felügyelője lett, majd 1892-ben káplán Váradolvasiban. Ezen időben a jogakadémia hallgatója volt, szorgalmasan hallgatta a jogi előadásokat több éven át, míg főpásztorra rendelkezéséből más állomásra nem távozott. 1902-ben szilágysomlyai koszdjutor, majd 1904-ben adonistrátor lett, mikor a jószágos Trusza Lajos plebános szeméi annyira meggyengültek, hogy rendes teendőit nem végezhette, majd az ő lemondása után, 1907-ben plebánossá lett Szilágysomlyón. Ez volt az a tér, hol lelkeinek lángbuzgalma megfelelő foglalkozási kört talált. Egy évtizednél hosszabb ideig működött itt s erre az időre esik a szilágysomlyai katolikus főgimnázium fejlesztése, polgári iskolák felállításai, amikben Körössynek tevékeny szerepe volt. Mértéketlen sokat dolgozott ezen a téren egy zalóta buzgalomával, mint olyan egyházi férfi, aki előtt világosan áll az a nagy feladat, ami az egyházra vár a modern nevelés terén. Roppant nagy befolyást gyakorolt a lelkekre s egy-egy beszédének hatása napokig ott rezgett a szívükben egyesítette magában az egyház ősi buzgalmát egy modern pap tudásának minden fegyverével. Törhetetlen lelke törékeny testben lakott, a nagy, folytonos munka kimerítette idegeit a kénytelen volt ott hagyni azt a szívéhez nőtt helyet, hol annyira szerették, lemondott plebániájáról híveinek őszinte fájdalomra s Váradra jött zárdalelkésznek s azóta csak az iskolának szenteli tevékenységét s csak ritkán lép nyilvánosság elé egy-egy remek egyházi szónoklattal. A majdnem két évi pihenés egészen helyrehozta s most már teljes munkacserével indul az újabb 25 év papi tevékenységére elő.

Ezüstmiséjét Nagyváradtól távol, lelki elvonultságban, szent gyakorlattal egybekötve tartja.

Visszaélések a dohánygyal és szivarral.

Hogy uzsorázzák ki a falusi népet.

A dohányzó emberekre még rosszabb idők következnek; a dohányjövédék központi aligazgatója kijelentette, hogy a dohányinség egyhamar nem is fog enyhülni, mert gyenge dohánytermés volt s különben sem tudjuk a jövőt, ezért sem szabad fokozni a meglevő dohánykészlet feldolgozását. Végül pedig, mint minden másban, ebben is első kötelesség, hogy a harcerekken küzdő katonákat lássuk el dohánygyal és cigarettával.

Ezek a tényezők hatnak közre, hogy a közönség részére nem jut elég füstölőni való.

Ezeket az okokat el kell ismerni s mivel úgy sem vál'oztathatunk rajta, bele kell törődnünk a helyzetbe.

Hogy azonban még a rendelkezésre álló készlethez sem juthat mindenki, ennek az okát abban kell keresni, hogy mint minden más közszükségleti cikket, a dohányneműket is felhasználja a kapzsiság a spekulációra.

Eddig szidták a nagytőzsdét s minden baj okául őt állították oda, hogy nem szolgálja ki a kis tőzsdéseket, hanem a saját kistőzsdéjében árusítja ki azt a mennyiséget is, amit a kistőzsdések között kellene elosztania.

Most a nagytőzsdés beszűntette a kicsinyben való árusítást s a hozzá érkező készletet, pénzügyőri ellenőrzés mellett, a kistőzsdések között osztja ki.

Ha a korábbi panaszok a nagytőzsdé ellen megféleltek volna a valóságnak, most már az volna a természetes dolog, hogy a kistőzsdékben lehetne dohányneműeket kapni. S mit tapasztalunk? Azt, hogy most még kevesebb szivarhoz és dohányhoz jut a közönség, mint eddig.

Ahogy a nagytőzsdé kiszolgáltatja a kistőzsdésnek a reá eső mennyiséget, a legtöbb kistőzsdé a kapott mennyiségnek csak egy kis hányadát árusítja el, a nagyobb részét pedig egyszerűen félreteszi az ismerősöknek, az állandó jó vevőknek, akik így minden nap bőven megkapják a szükségletüket, sőt még gondoskodnak a jövőről is, hogy bármily eshetőség mellett legyen készletük.

Hallóitunk olyan, a város központjától nem messzire eső üzletről is, ahol csak az kap cigarettát, aki csak más árut is vásárol vagy aki drágábban fizeti meg a cigarettát.

Ezek a visszaélések okozzák azután, hogy a legtöbb kistőzsdében a dohányneműek kiosztása után egy félórával már nincs semmiféle dohány vagy szivar.

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérneműk, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női őszifelöltő és köpenyraktár, mely a legsolidabb olcsó árban lesz kiárusítva.

Telefon 11-09

Costümruhák saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérneműk, harisnyák, kötények.

Ennek a visszaélésnek a megállításáig pedig lehetetlen.

Hallottunk még más visszaélésekről is, s mit a Nagyvárad körüli egyik másik községben üznek a dohánynyal és szivarral. Ezekben a falusi boltokban ugyan van dohány és szivar, de pénzért egyáltalán nem lehet hozzájutni.

Egyszerűen a cseresznye terére mentek át ezek a déresre érdemes falusi szatócsok a végtelen úrsorát üznek az állam által gyártott és megszabott áru dohánytermékekkel.

Csak tengeriért, buzáiért, hagymáiért és tojásért adnak dohányt.

A becsapott falusi nép még hálás is, hogy egy fél liter tengeriért, vagy egy tojásért kap egy 6 filléres csomag dohányt vagy egy 5 filléres rövid szivart. Így zsebeli be a falusi szatócs a kegyesen kiszolgált dohányt, szivarért az ötszörös árt.

Ugy halljuk, hogy ezt az ügyes „kereskedői fogást” már a város periferiáján, különösen országutak mentén levő szatócsaink közül mindtöbben igyekeznek hasznosítani a városba jövő falusi közönséggel szemben.

Azt hisszük, hogy ehhez a csaláshoz már a pénzügyösöknek is volna valamelyes köze s ha utána nézne, megtalálná ezeket a hiérákat, akik egy cseppel sem különbek a zsebvágónál.

A visszaélések megállítására egy mód van: a közönség jelentse fel minden visszaélést, a pénzügyi hatóság pedig minden szatócsotól, akire a leghevesebb visszaélés kiderül, szennel vonja meg a dohányelárusítási engedélyt.

A csodaszer és a Világ.

A Világ, mikor a szarajevói revolverlövések a trónörökös életét kioltották, sietett megállapítani, hogy mindez nem történhetett volna meg, ha a monarchia mindkét államában s Bosznia Hercegovinában is megcsinálták volna az ált. titk. választójogot.

Mikor a háború kitört, a Világ megint nem jött zavarba. Konstatálta, hogy ha ált. egyenlő titk. vál. jog lett volna mindenütt, a népeket nem lehetne egymás ellen szítani. Mikor Potiorek Szerbiában visszavonult, a Világ felkiáltott: csináljátok meg az ált. titk. vál. jogot s nem lesznek többé rossz hadvezérek.

Mikor Przemysl elegett, a Világ azt mondotta: így kellett történni ott, ahol nincs ált. titk. vál. jog. Mikor Przemysl felszabadult, ugyanezt hirdette: meg kell adni a felszabadítóknak az ált. stb.-it.

A lucki tövedés után ugyanez volt a hiba magyarázata s mert az erdélyi katasztrófa s az oláh invázió nyomán a Világ minden harmadik nap visszatért a csalahatatlan orvosszere. Nem kell a szorosokat megerősíteni, a hegyeket megszállani, elég, ha megcsináljátok az ált. titk. vál. jogot, minden veszedelemtől védve leszünk . . .

A szegény, bigott, hegyközi talandista a vidéki hetivásár közepén, mi alatt körülötte adnak vesznek, mulatnak, verekednek, ráncolt homlokkal, szakállába sülyesztett arccal a sátor falának fordul vagy a szekér végébe áll s monoton hangon duruzsol. Megfordul és szeszakadhat, ő a magát mondja, sátor leég, ő az elveivel társalkodik. S

a végén a bámulására összegyűltektől alamszánát kér.

Igy a Világ az általános titkossal a világháború közepén. Talán hívei lepnének sokan az ált. egyenlő, titkosnak, de ha ennyi mindenre jó, különösen önkéklámra, kételedni kezdünk benne, jó e egyáltalában valamire. S a Világ most az a légy, amely a nehéz szeker rudiára telepszik s folyton kiabál: én huzom az ált. titk. választójog szekerét, nézzétek. S közben nagyokat rostokol a teherhordó nép véréből.

Az élelmezés, mint „közös ügy”.

A legújabb osztrák eszme.

A bécsi Fremdenblatt nyomán, de különösen Bécs város kereskedelmipolitikai bizottságának minapi határozatával kippattant az a hír, hogy Ausztriában egyes körök a közlelmezés ügyét egységesen akarnák intézni Magyarországgal. Bécsben egy tervezik ugyanis, hogy a közlelmezési hivatal, melyet Ausztriában és az a másik, melyet Magyarországon szerveznének, együtt és párhuzamosan működjen a közös hadügy miniszter elnöklésével.

Azt az eszmét, hogy Magyarországon a polgári lakosság élelmezését egy teljes miniszteri hatalommal felruházott hivatal intézze, amelynek élén olyan ember áll, aki minden pártérdektől független, minden osztályérdekektől — ha kell — szembeszáll, megfékezi az önzést, a spekulációt, a féktelen nyereségi vágyat, rendet teremt az eddigi rendezetlenségben, az egymást követő kormányrendszerek tömkelegében, az állami és helyi hatóságok működését erőlyel, okossággal megfelelő módon irányítani tudja, ilyen intézménytől igenis remélni lehetett volna a viszonyok gyökeres javulását.

Az ilyen reform terve már régen megérlett, de úgy látszik, megvalósításától ma messzebb vagyunk, mint valaha.

De most osztrák részről mindinkább előtérbe nyomul az a kívánság, hogy az új hivatal az egyidejűleg felállítandó és egy miniszterium hatáskörével felruházandó osztrák hivattal kooperálva, főleg az osztrák érdekek kiszolgálását ismerje legfőbb kötelességének.

S itt most már egy lépéssel tovább mennek. Most már ismét követelik a közlelmezés egységes intézését az egész monarchiában. Magyarországot és Ausztriát egységes gazdasági területnek proklamálják és a két hivatalt a közös hadügyminiszter vezetésé alá akarják helyezni.

Ez ellen természetesen az egész magyar közvélemény felszólal. Ausztrián segítünk vérrel is, élelemmel is kvótán felelő arányban, de új közös ügyből nem kérünk.

* Gyönyörű része az arc a nő leg szebb része. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémét és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ár 2-50 K. Kapható: Farkas István „Apollo” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

Városatyák választása előtt.

Harminckét mandátum jár le.

A háború most a nemzet nagy kérdése, amely minden más dolgot háttérbe szorít. Ez uralja egy a törvényhatóságok, mint az egyesek érdeklődését.

A törvényhatósági bizottság dolgai most másodrendűek.

Ennek lehet betudni, hogy olyan dolgokról, mint a városatyák választása, a törvényhatóságokban lejárt mandátumok betöltése, dacára, hogy már közeledik az idő a választásokra, — még csak nem is beszél senki.

Máskor ilvenkor már megindult a korszak az egész vonalon s olyan mozgalmas élet fejlődött ki, mintha egy egy követválasztásról lett volna szó.

Nagyvárad város választott törvényhatósági bizottsági tagjai felének megbízatása az 1916. év december 31. én lejár.

Ugyanis ez év végén a következők mandátuma jár le:

Olasziban: Baróthy Pál, Butyka Lajos, Frankó Endre, Kiss Dávid, Lukács Géza, dr. Medvigy Gábor, Siket Traján, Stark Gyula, Székely Sándor, Sztarill Ferenc, Tabory Armin, dr. Taury Kálmán és a lemondott dr. Molnár Imre;

Ujvároson: Czegléd Jermiás, Cser János, Fenyves Manó, dr. Grósz Menyhért, Kelen Béla, Pásztor Ede, dr. Rozvány Jenő, Sulyok István, Schwartz Izidor, Szabó Károly és a lemondott dr. Adorján Emil;

Váralja: Gábel Jakab, Groz Géza, Halász Gyula, Lőwenslein Zsigmond, Reismann Mór, dr. Tóth Ferenc, dr. Weiss Márton.

A városban még semmi intézkedést nem tettek a városatyák választására. Erre még van idő, de hogy a pártok és a polgárság körében sem indult meg a mozgalom a választásokra, ebből arra lehet következtetni, hogy minden nagyobb zaj és a szokásos tülekedés nélkül esünk keresztül a városatyá választásokon.

Negyedmillió katonaszabadításért.

Felakasztotta magát egy katonaszabadításért vészei orvos.

A megszabásu vészei katonaszabadításért, mely a múlt év júliusában akkora port vert föl, most már a második öngyilkos orvosa van. Az egyik öngyilkos orvos Kohn Emil dr. volt, aki forgópisztolyából egy golyót szabadított a szívébe. A másik öngyilkos orvos pedig Trebitsch Gyula dr. aki a temesvári hadosztálybírószág fogházában tegnap éjjel felakasztotta magát az ablak vasrácsára.

Trebitsch Gyula dr. Versecen gyakorló orvos volt. Mikor a háború kitört, bevonult a katonasághoz és segédorvos lett. Mint ilyen teljesített szolgálatot a vészei katonai kórházban. Valamennyi orvos közül — akik ebben a förtelmes moosárban pénzre halásztak — ő volt a leghevesebb a pénzre. Anynyira ment kapzsizságában, hogy még a száz koronán aluli összegekkel is megelégedett. A letartóztatott orvosoknál körülbelül negyedmillió korona készpénzt és ékszerrel foglalt le. Igen tekintélyes része ennek Trebitsch dr. szekrényéből került elő. Öngyilkosságát valószínűleg a büntetésről való félelem miatt követte el.

Az oláhok Szovátán.

Nagyváradon sokakat kedves emlékek fűznek az erdélyi fürdők egyik legszebbjéhez, Szovátához. A gyönyörű, kies fekvésű fürdőhelyen számosan megfordulnak évről-évre Nagyváradról is és most érdeklődéssel várják a hirt, vajjon mennyi esett áldozatul Szovátán sz oláh vandalizmusnak?

Szováta a háborút megelőző években gyönyörűen fellendült. Szébbnél szebb villák épültek s az aránylag olcsó és jó élelmezési és lakás viszonyok nagy közönséget vonzottak a nyaraló telepre. Pompás kultúra fejlődött ki a fürdőhelyen, akadt hát ott az oláh rablóknek mit pusztítani.

Tegnap Az Est azt írta, hogy az oláhok Szováta fürdő összes villáit, házáit kirabolták, a „Fővárosi Nagyvendéglő” és a gróf Böldi-villa leégett.

Szováta Huzella Gyula kereskedelmi tanácsosnak is van egy előkező, uri izléssel berendezett villája, melyben a Szováta nyaraló nagyvándorok a vendégszerető Huzella házaspárnál jobb időket sokszor megfordultak. Tegnap megkérdeztük Huzelláné urnőt, igaz-e az Est híre, kaptak-e valamelyes hirt villájukról és Szovátról? Huzelláné uraszonny ezeket mondotta:

— Villánk sorsáról még semmi bizonyosat nem tudunk. Kaptunk régebben hírt róla állítólag jól értesült forrásból, hogy a villák között semmi pusztítás nem volt. A villákban a mi tisztjeink és katonáink laktak, akik elvonulásukkor nyitva felejték a villákat. Így történhetett, hogy a nyitva maradt villákból elvittek egyet másat az ott maradtok. De tudunkkal a csőcselék fosztogatott s nem az ellenség, mert az ellenség ott se járt. A fürdő ugyanis a községtől távolabb fekszik. Halloztuk, hogy két egymás mellett álló villa gránáttól találva kigyuladt, de ez véletlenség lehetett a nem tervezett pusztítás.

A tengeri termés felhasználása és forgalombahozatala.

IV.

Vásárlást jogosultság igazolása és a vásárolt készlet elszállítása.

A polgármester a vásárlási igazolványokat a 2117-1916. M. E. számú rendelkezésnek megfelelő úrlapon állítja ki. A törvényhatóság első tisztviselője által kiállított vásárlási engedély egyúttal vásárlási igazolvánnyal szolgál.

A jelen rendelet alapján nyert mindenemű vásárlási igazolványt (engedélyt) a vásárlás megkezdése előtt a vásárlás helyének községi elöljáróságánál be kell mutatni.

A vásárlásra jogosultak, nem különben a Haditermény részvenytársaság bizonyos nyosai is kötelesek a vásárlás megkezdése előtt a részükre kiállított igazoló okiratot (igazoló jegyet) a vásárlás helye szerint illetékes főszerelvénybírónál (polgármesternél) láttatni, a vásárlás helyét bemutató, továbbá kis és nagy községekben a községi elöljáróságnak felmutatni.

A vásárolt tengeri elszállításához a szükséges szállítási igazolványt az erre illetékes hatóság csak akkor állíthatja ki, ha az eladó bemutatja.

1. a vevő vásárlási igazolványát (engedélyt).

2. a községi elöljáróság tanusítványát arról, hogy az eladó a 2978-1916. M. E.

számu rendelet értelmében igénybevett (rekvirált) buza, rozs, kétszeres árpa és zab feleslegét már beszolgáltatotta, vagy hogy ilyen beszolgáltatható feleslege nincs.

Azokba a törvényhatóságokban, amelyekben a tengeri adásvételét a törvényhatóság első tisztviselője eladási engedélyhez kötötte az eladási engedélyt is be kell mutatni.

A hatóság a szállítási igazolvány számát és a szállítási igazolványban kimutatott tengerimennyiséget a vásárlási igazolvány (engedély) hátlapjára rávezetni köteles.

VII. A vételár.

E rendelet alapján eladott tengeriért nem köthető ki magasabb vételár annél, amely a szállítás idejében érvényben álló hatóságilag megállapított áraknak megfelel. Ezzel ellenkező megállapodás az ártöbblet tekintetében hatálytalan.

A tengeriért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területére nézve a jelen rendelet életbelépésétől kezdve métermázsánként (100 kg) tisztá súlyra a következőkben állapították meg:

a) közönséges (lófogó stb.) és kevert tengerire nézve:

ha a szállítás ideje	csöves állapotban		morzsolt állapotban	
	K	f.	K	f.
1916 szeptember—okt.	26	—	34	50
1916 november	26	90	35	—
1916 december	27	90	35	50
1917 január	28	70	30	—
1917 február	29	60	36	50
1917 március	30	50	67	—
1917 április	31	40	37	50
1917 május v. későbbi óra	33	30	38	—

k) tengerire (cipodantin, florentini, putyi és gömbölyű) nézve:

	csöves állapotban		morzsolt állapotban	
	K	f.	K	f.
1916. évi szept.—október	28	10	37	50
1916 évi november	29	05	38	—
1916 évi december	30	—	38	50
1917 évi január	30	95	39	—
1917 évi február	31	80	39	50
1917 évi március	32	80	39	50
1917 máj. v. későbbi óra	34	80	41	—

Ha a szállításnak meghatározott időben kell történnie és a kötelezett a szállítással késik, a késedelem idejét a legmagasabb ár megállapításánál nem lehet figyelembe venni.

A községségi elöljáróságokra igénybevett tengeri után térítés fizetettik. Azért a tengeriért, amely a 3511-1915. M. E. számú rendelet alapján lett községségi elöljáróságokra igénybevételre (rekvirálva) az ott meghatározott térítés jár akkor is, ha a tengeri átvétel csak a jelen rendelet életbelépése után történt meg.

Az igénybevett tengeri csutka után fizetendő térítés:

január havában	8 Kor. — fill.
február "	8 " 50 "
március "	9 " — "
április "	10 " 50 "
május és későbbi hónapokban	10 koronában

állapították meg. E rendelettel megállapított legmagasabb árakat, melyek magukban foglalják a szállítás kikötött idejéig az őrésnek és a gondozásnak költségeit valamint a rakodó állomáshoz való szállítási költségeket is, szak nélkül az átvétel helyén és kasspénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni.

Az eladó az általa szolgáltatott szák árát külön felszámíthatja. A szákért felszámítható legmagasabb árt a kereskedelemügyi miniszter rendelettel szabályozhatja.

A vételár hitelezése esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamat kamatlába legfeljebb két százalékkal haladhatja meg az Osztrák Magyar Banknak az ügylet kötésekor érvényben álló váltóle számítás kamatlábát.

(Végs köv.)

A kenderzsineg készletek bejelentése

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912: LXVIII. t.-c. 24. és 27. § a alapján a kenderzsineg készleteknek hadicélokra való igénybevétele és beszolgáltatása tekintetében a miniszter rendeletet bocsátott ki.

A rendelet szerint mindazok, akiknek birtokában vagy őrzésében 1—2 mm. vastagságú kenderzsineg készletek vannak, kötelesek készleteiket, amennyiben azok egy kg. nál nagyobbak, legkésőbb 1916. évi október hó 21. napjáig beszoállítani.

A papirzsinegkészletekre az igénybevétele nem terjed ki, ezeket tehát nem kell beszoállítani.

Azon iparosoknak, akik kenderzsineget saját üzemükben iparcikkok előállítására használnak, indokolt esetekben a kereskedelemügyi miniszter a beszoállítás kötelezettsége alól felmentést adhat.

Nem terjed ki a beszoállítás kötelezettsége a háztartásokban levő kenderzsineg készletekre. Az állami intézmények, közhatalóságok, törvényhatóságok és községek birtokában levő készletek felől külön történik intézkedés.

Az 1. § a alapján beszoállítandó készletek a községi elöljáróságokhoz (városokban a polgármesterhez) Budapesten a körületi elöljáróságokhoz szállítandók be.

A községi beszoállítandó készlete 25 kg. nál nagyobb készletét közvetlenül a cs. és kir. katonai hatóságnak küldheti be, erről azonban a községi elöljáróságot (polgármestert) köteles értesíteni.

A községi elöljáróság (polgármester) a hozzá beszoállított készletek, a 2. § a alapján készített jegyzék másolatával, ahhoz a cs. és kir. katonai parancsnoksághoz köteles beküldeni, a melynek területén az illető község fekszik.

A szállítási és csomagolási költségeket a katonai igazgatás a községi elöljáróságnak (polgármesternek) vagy ha a készletet maga a fél küldi be, ennek megtéríti.

A beszoállítandó kenderzsinegkészletekért az ilyen zsineget előállítóknak (gyárosoknak) kilogrammonként 850 korona, másoknak pedig kilogrammonként 950 korona térítés jár.

A rendelet áthágóit szigorúan büntetik.

Szerbia sorsa gyerekjáték volt ahhoz, ami Romániára vár

A Balkanska Posta beszélgetést folytatott Vacssevel, a bolgár kamara volt elnökével, aki következőleg nyilatkozott:

— Szilárdul meg vagyok győződve, hogy Románia legkésőbbben egy hónap leforgása alatt megsemmisül. Németország a Románia által elküldött árulást és rablást nem fogja elfelejteni. A háború előtt megrendelt ásványolajat, amelyért sok száz milliót fizettek ki, Románia egész egyszerűen elrabolta. Az ásványolaj elszállítás céljából Németországból Romániába küldött vasuti kocsik még most is ott vannak. Ugyanez történt az előre kifizetett gabonával is. De a bosszu reténetes lesz. A szövetségesek minden intézkedést megtettek, hogy Romániát megsemmisítsék. Szerbia sorsa gyerekjáték ahhoz képest, ami Romániára vár.

Az oláh királyt lemondatták a fővezérségről

Bukarest, a halott város.

Amsterdam, okt. 14. Egy Romániából Oroszországon keresztül Kopenhágába érkezett kereskedő elbeszélését reprodukálják a dán lapok. A kereskedő szerint az oláh fővárosra alig lehet ráismereni, annyira megváltozott külső képe. Az ujjongásnak, háborus márnak ma már nyoma sincs. Bukarest úgy fest, mint valami halott város. A kávéházak és vendéglők, amelyeket a tutrakani és silistriai vereség után egészen egyszerűen bezártak, azóta ismét megnyitottak, de a rendőrség zárórajukat esti nyolc órára tűzte ki. A kávéházak konganak az ürességtől; az oroszok kékeltől félve, senki se mer nyilvános helyen mutatkozni.

Az orosz követséget Silistria elesete óta erős rendőri készenlét őrzi. A frontra se orosz, se oláh újságíróknak nem szabad utaznia, még a túlzó russzofil irányzatáról ismeretes Adevurul se tudja kijárni, hogy

haditudósítót küldhessen a főhadiszállásra. Az orosz-oláh határt teljesen elzárták. Az oláhok most Franainországtól várnak segítséget és a legnépszerűbb ember jelenleg Pau francia tábornok. Nagyobb stílusú oláh offenzívában ma már senki sem hisz.

Nagyon lehangolta a kedélyeket az a hír, hogy Ferdinánd király letette a főparancsnokságot és elhagyta a főhadiszállást. Arról beszélnek, hogy a királyt bizonyos intrikák köztették erre a lépésre. Állítólag Oroszország követelte, hogy a fővezérséget orosz tábornok vegye át. Más források szerint a királyné lépett fel a saját férjével szemben és ő kényszerítette ki, — Poklewski orosz követőtől támogatva, — hogy távozzon a hadsereg éléről. Mindenesetre feltűnő, hogy a király azóta egyáltalán nem látható és a királynéval nem jött össze többet.

Kiverjük az oláhokat a határszorosokon.

Keleti harcok. Budapest, október 14. (Hivatalos.) Románia elleni harcok. Hátszegtől délre az ellenség a gerinevonal egy részét hatalmába kerítette. Éjjeli ellentámadásunkkal visszavetettük. Egy magaslatért még folyik a harc.

Erdély délkeleti és keleti határterületeinek megtisztítása gyorsan halad előre. A románokat számos helyen a szorosokon át visszavetettük. Csapataink mindeufelé, főleg a gyergyói hegyekben a legkülönbözőbb románkötelékekhez tartozó szétugrasztott katonák egész osztagait fogják el.

Volhyniában tegnap igen élénk harci tevékenység volt.

Az olaszok nyolcadik támadását is visszavertük.

Olasz harcok. Budapest, október 14. (Hivatalos.) Minthogy a tengermellék arcvonala a tegnapi nap is csendesebben telt el, az október 12-iki harcokkal az olaszok nyolcadik nagy támadása visszavertnek tekinthető. Az ellenség egyuttal még nagyobb mértékben összpontosította erejét a déli szárny ellen, mint a legutóbbi küzdelmekben. Az olaszok a tenger és a Görzről keletre emelkedő magaslatok között harmadik hadseregüket és a másodikkal egyes részeit, összesen mintegy 16 gyaloghadosatályt igen jelentékeny tűzérséggel és számos aknavető üteggel támogatva vetették harcba.

A Karszt védői halált megvető bátorsággal egy héten át a legnehezebb tűzben kitartottak, azután 3 napig dacoltak a tulerőben levő ellenség szakadatlan rohamaival, míg az ellenséget veszteségei a támadás abbahagyására kényszerítették.

Délkeleti harcok. Budapest, október 14. (Hivatalos.) Nincs jelenteni való.

Az Adriai műveket bombáztuk.

— Események a tengeren —

A 12-ről 13-ra virradó éjjel egyik tengeri repülőrajunk újból és sikerrel bombázta a monfalconei és sancanzionói katonai tárgyakat. 13-án este tengeri repülőgépeink megtámadták a Monfalcone melletti Adria műveket és sok telitalálatot értek el. Ellenséges repülőgépek a triestri repülő kikötőben valamint Miramer közelében bombákat dobáltak le, amelyek nem okoztak kárt. Repülőgépeink üldözőbe vették őket és az alkalommal Banfield sorhajóhadnagy egy ellenséges repülőt zuhanó repüléssel való leszállásra kényszerített az ellenséges vonalak mögött. Repülőgépeinket az ellenség mindezen vállalkozásoknál eredménytelenül látta.

Hajóhadparancsnokság.

A Kath. Népszövetség első háborus délutánja.

Ünnepély az anya- és csecsemővédelem javára.

Megemlékeztünk már róla, hogy a nagyváradai Katholikus Népszövetség idei ünnepélyeit egységes cél: az anya- és csecsemővédelem fenkölt és nemes eszmájének szolgálatába kívánja állítani, amely igazán nemzetvédő és nemzetmentő akciót a Kath. Névédső Egyesület önfeláldozó hölgységi nagy körülményekkel, sok önzetlen munkával és igazi keresztény szeretettel végeznek. Ma egy hete mondták ki a határozatot a csoportvezetői értekezlet, hogy az idei ünnepélyeket erre a célra rendezik a mához egy hétre a határozatot már tett is követi.

Mához egy hétre rendezik a Népszövetség első ünnepélyét az anya- és csecsemővédelem javára.

Az ünnepély műsora visszatükrözi a célt, melynek szolgálatába a Népszövetség akciója lépett. Az első népszövetségi ünnepély az anya- és csecsemővédelemre irányítja a közönség figyelmét. Hogy mily nagy jelentősége van a nagyváradai akciónak a tekintetben, azt semmi sem bizonyítja jobban, mint az ünnepély két kimagasló szónokának közreműködése. Özv. Báthory Náudorné urnő Budapestről, Péter István Szent Ferenc-rendi házfőnök Szegedről sietnek a nagyváradai zászlóbontásra. Mindketten országos nevű apostolai a keresztény eszelleme újjaadletésnek. Özv. Báthory Náudorné urnő egyebek közt éppen az anya- és csecsemővédelem terén is fejtejt ki mindenki elismerésére méltó tevékenységet, Péter István pedig a fiatal egyházi szónoki generációnak egyik legjelesebb képviselője, a kinek szónoki képessége az eddig hítköszönyéről sajnosan híras szegedi katolikus közönség körében is szinte osodákat volt képes művelni.

A többi szereplők a művészi keretet szolgáltatják a két kitűnő szónokhoz és hozzájuk minden tekintetben méltók lesznek. Czillér Ilonka és Erzsike özv. Patkóné zongoraiskolájának kiváló tehetségű növendékei, ifj. Stokker József pedig sokat ígérő énekes tehetség, dr. Stokker József jóles ügyvéd fia. Wéber Rózsika Nagyvárad egyik legjobb szavalótehetsége, a ki most először lép fel a Katholikus Kör palotájában, a melynek dísztermében kitűnő organuma tökéletesen fog érvényesülni. Ugyanez a most lép fel először a nagyváradai közönség előtt Bodfy Janka áll. képesített zenetanárnő, a Patkó zeneiskola kitűnő tanárnője, a kinek jeles képzettsége, nagyszerű tudása rövidesen városszerte ismertek lesznek. Általában az ünnepély az új tehetségek egész sorozatát mutatja be a közönségnek, mely méltán tekint az ünnepély elé nagy érdeklődéssel.

Az ünnepély a Katholikus Kör dísztermében fog megtartatni. A részletes műsor a következő:

1. Mozart: A-dur szonáta. I. rész. Zongorán előadják: Czillér Ilonka és Czillér Erzsike.

2. Üres bölcsők, kihívva túsze-

lyek. Irta és felolvassa: ösv. Báthory Nándor.

8. Gordigiani. Ima. Éneklő: ifj. Stokker József, zongorán kíséri: Bodfy Janka áll. zongorista.

4 Szavaltat. Tartja: Weber Rózsika.

5. Engedjétek hozzám a kisdedekeket! Ünnepi beszéd, tartja: Páter István a szent Péter és Pál záró főnöke.

Az ünnepély pontosan délután 5 órakor kezdődik.

Belépti díj nincs, de saivos adományok köszönettel fogadtatnak.

Fentartott helyek a Katholikus Köri házmányi hivatalában este 5 óra után és 22 óra déli 12 óráig megválthatók. A jegy megváltásánál és belépésnél a meghívó vagy a népszövetségi tagsági igazolvány felmutatandó.

A meghívók egy részét a csoportvezetők már tegnap átvették. A többi szíveskedjenek a csoportvezetők a Népszövetségi Hivatalvezetésben a mai nap folyamán átvenni. A ki meghívóját tévedésből meg nem kapta volna, forduljon a Népszövetségi Ötletgondnokához.

Máhos egy hétre 22 óra déli 4 órára szíveskedjenek a csoportvezetők a Kath. Köri hivatalban megjelenni, hogy a rendezői jelvényeket átvegyék és a rendezői teendőket beosztják.

A ruszligyár és munkásnői.

Havi 40 koronából kell élniük.

Működik Nagyváradon a Nagypiac-téren egy halkonzervgyár, a mely tengerei halaknak, a népszerű és szagos ruszlinak üvegekbe való átrakásával a forgalombahozásával foglalkozik.

Ebben a gyárban sok munkásnő foglalkozott a háború előtt, most leolvadt a számuk 8-10-re. A munkájuk, bizonyos, nem trigylőseméltó, napi 10 óra át dolgoznak ruszlivval, amelyet hagymába raknak és ecetes vízzel leöntenek. Rattentos az illatuk, a savanyu-hagymaszag, amely esip és izgatja az orrot. Nagyobb baj, hogy a lecsurgó víz a munkások cipőjüket, ruhájukat s folytonosan ecettel és vízzel való foglalkozás lázasává teszi őket.

Ez se volna nagy eszt, csak a munka rendszeresen menne, mint például a Hungária-cipőgyárban, ahol 7 napból 6 ban dolgoznak a lányok. A ruszligyárban csak öt napon adnak foglalkozást, szombaton és vasárnap szünetel a munka s így a lányok havonta legfeljebb 20 napot át dolgozhatnak s összesen 40 koronát kereshetnek.

Negyven koronából élni nem lehet, főképp ilyen súlyos munkával, ahol a távozó lányokat megvizsgálják s ha ruszlit találnak náluk, elcsapják őket.

Nem kapnak munkát a hét minden napjára s a nagyobb veszedelem az, hogy a lányoknak szombat és vasárnap kénytelen szabadsnapjuk levén, nagyrésztük a kisértékeknek is ki vannak téve s ezek szaporítják az erkölcstelenségből élők számát.

A töké nemtörődömsége ilyen világosan jelentkezik a munkásnők kizsákmányolásában. Ha azt mondja a töké, hogy mi köztöm hozzá, mit csinál két muzáj szünet napon a munkásnő, addig dolgoztatom s úgy, ahogy az üzem kívánja, akkor sincs igazsága. A munkásnők erkölcsi megvédése s egészségének biztosítása az államhatalom

feladata. Rajta kell lenni, hogy a tökét rászorítsa, hogy állandó, rendszeres és rendszeres fizetésű munkát adjon a gazdaságilag szegényebbek részére.

Földesi tört be a Sternberg-üzletbe.

Titokzatos betörő az össi-majorban.

A zöld kalap

A Sternberg-féle rejtelmes betörés még most is élénken foglalkoztatja a rendőrség detektív-testületét. A detektívek minden irányban nyomoztak, táviratok mentek jobbra-balra, a hátrahagyott bűnjelkeket alaposan megvizsgálták, a betörés módjából következtetéseket vontak le az egyes betörőkre, akik Nagyváradon megfordultak és itt ismeretségek. Katona és civil betörők egész légiójának ténykedésit szedték össze a bűnügyi lomtárból, de pozitív adatokat ezekre sem sikerült találni, amiből eredményre lehetett volna jutni.

Közben tegnapelőtt éjjel újabb betörési kísérletek történtek a város határában levő Össi-majorban, Imrik László káptalani in-
tézó lakásán egy ismeretlen fiatalember először a telefonvezetékét vágta el, azután a lakás falának kiásásához fogott. Nem mehetett sokra, mert megriasztották.

Ezt megelőzőleg vagy egy órával a szomszédos Ringelhann Lajos káptalani főtiszt lakásán próbálkozott. Itt a külső drótkerítést metszette el finom ollójával (amelylyel később a telefondrótot vágta el) azután a lakás ajtaját fesszítette fel vésővel, de sikere nem volt, mivel a belső üvegajtó beuzása nagy zajjal járt, ami felkeltette a családtagokat s a betörő csak ügyességének köszönhetően, hogy megmenekülhetett.

A szentandrási esendőrök kezdett nyomozni ebben az ügyben, amelynek során bejöttek Nagyváradra is, ahol a detektívekkel megbeszélést folytattak, Szóba kerültek mindazok, akik a betörésekkel gyanúsíthatók, köztük a híres Földesi Imre is, akit fiatalok a dacára csaknem az egész ország ismer arról az oldalától, hogy még a láncból is kibúvik (csak a nagyváradai rendőrségtől nem tudott még megszökni). A esendőrjőr azon gyanúját fejezte ki, hogy az össi i betörő nem lehet más, mint Földesi Imre, aki tudomásuk szerint újra szökésben van.

— Akkor Sternbergnél is csak ő törhetett be, mondta Dienes István detektív.

Aztán előmutatta azt a zöld ócska kalapot, amit a betörés színhelyén lenn a Körös mellett találtak.

A két esendőr alaposan szemügyre vette a kalapot s rövid szemlézés után felcsillant a szemük:

— Ez a Földesé!

Elmondták, hogy a multkoriban ők is elfogták Földesit, s egész határozottan állítják, hogy ez a kalap volt a fején. Akkor jól megnézték a kalapot, mely ezzel teljesen megegyezik.

A nagyváradai rendőrség is emlékszik, hogy Földesi, mikor az ablakon keresztül fosztogatta ki a lakásokat, tanuvallomások szerint valóban zöld kalapot viselt.

Természetesen a nyomozás most ezen irányban folyik tovább. A főkapitány sürgős táviratot menesztett Szegedre első sorban annak a pontos megállapítására, hogy Földesi tényleg szökésben van e. Ha igen, akkor semmi kétség, egész bizonyos, hogy Földesi látogatott el újból Nagyváradra és környékére.

80 métermázsa cukrot foglalt le a város.

Négy waggon tojás is akadt.

Hirtelen váratlan nagyobb mennyiségű cukorhoz jutott a város.

Nagyobb nagyváradai kereskedőcégek egy nagyváradai cukrász rokonánál készítették cukorkáikat, (lukszus cukrokat), amelyeket aztán átvettek és eladtak. Ehhez természetesen fehércukor szükséges, s ezt a gyártáshoz kellő cukrot a nagy cégek rendelték meg a maguk számlájára, de a cukorkagyárosokhoz irányítva, aki meg is kapta s mindenféle cukorkákra fel is dolgozta.

Ily módon jutott 80 métermázsa cukorhoz a gyáros egy nagyváradai nagykereskedő jóvoltából. At is vette s beraktározta, de nem jelentette be a hatóságnak, gondolva, hogy ugyanis cukorza lesz belőle s nem is ő rendelte, hanem cég.

A város azonban észét vette ennek s tegnap elfoglalta a be nem jelentett cukrot.

Meg volt mind a 80 métermázsa, s be is szállították a városi raktárba. Közel 60 szekér vitte a nagy kvantumot rendeltetési helyére, s most tetőjébe még súlyos büntetés is vár a cégre.

Itt említjük meg, hogy a város egy nagyváradai tojáskereskedő cégnek exportra összeszedett 4 waggon tojását elfoglalta, mert e közlélmézésére részére szükséges. El is adja a közönség részére fokozatosan.

A tanítás megkezdése a községi elemi iskolákban.

A velencei és Sánc utcai községi elemi fiú és leányiskola alább felsorolt osztályai-ban a tanítás folyó hó 16-án, hétfőn a következő beosztással veszi kezdetét:

Velencei leányiskola I. és II. osztálya a velencei zárdatán délután, a III-IV. osztálya délután a velencei rendőrség helyiségében.

Velencei fiúiskola II. osztálya délután a velencei gör. kei. iskola helyiségében (Rákóczy-utca.)

Sánc utcai leányiskola I. és II. osztálya a velencei zárdatán délután, III-ik osztálya délután, a velencei rendőrség helyiségében, a IV. osztály a Lakatos utcai állami óvoda helyiségében délután.

Sánc utcai fiúiskola I. és II. osztálya délután a velencei gör. kath. elemi fiúiskola (Templom-utca) III és IV. osztálya a esil-lagvárosi községi elemi iskolában a déli árn órákban, az V. ik osztály délután a Lakatos-utcai állami óvoda helyiségében. A VI. ik osztály a Riteók utcai elemi fiúiskola VI. ik osztályával összevontan a gör. kath. tanító-képző helyiségében (Csengeri utca) délután.

A velencei fiúiskola I., III. és IV., valamint a Sánc utcai leányiskola V-VI. ik osztályában a tanítás csak 5-6 nappal ké-

sőbb veszi kezdetét, miről az érdekelt szülők a lapok útján fogadják értesítéseit.
Nagyvárad, 1916 október 14.
Felügyelő igazgató.

HIREK

Vad, zord idő volt.

Vad, zord idő volt szép, derült időbe,
Kigunyolván multat, jövőt, jelent.
Pütyült, rem a szél, a golyók özönje.
Egy zászlóalj honvéd rohamra ment.

Ki ment elől? Elöl mentek mindnyájan
Dicsőségben, megvetve a halált,
Gyerek hadnagy vezette őket bátran,
Mig egy golyó szívébe nem talált.

Egy zászlós ment a zászlóalj élére,
De egy gránát kioltá életét
S hogy könnytelen ne folyjon ifju vére:
Vörösrre sirta kék szemét az ég.

A temetőnek dolgozott az élet,
De ment előre a kis hős csapat.
Nem volt már tisztje . . . Így ér mégis véget?
Nem volt? Elére állott hát a pap.

Kardként kereszt kezében, ment előre,
A nagy történelembe írva ezt
S mig a had ment, megfogya bár, de győzve.
Mehalt ő is, de győzött a kereszt.

Buchter Zoltán,
e. é. ö. tiz.

Az ujságíró.

Tisza István miniszterelnök kegyetlenül lesújtó kritikát mondott az ujságírókról. A miniszterelnök a sajtóügyből kifolyólag egyszerűen tudatlanoknak titulálta az ujságírókat.

Mi egyáltalán nem háborodunk fel a miniszterelnök súlyos jelzőjén. Ha Tisza kevésebb átalánosít; sokkal nagyobb mértékben igaz lenne. Így inkább politikai ize van, de sok az igazság benne. A magyarországi ujságírók nagy része közt tényleg dühöng a tudatlanság. Egész sereg ujságíró ül a szerkesztőségi asztaloknál, akik minden kemolyabb képzettség nélkül csuszta be abba a hivatalba, amely ugyancsak sok tudást, észlelés körültekintő ismereteket követel meg attól, aki méltóan akarja viselni ezt a tiszteletre méltó állást, aki az emberek szellemi szakácsa akar lenni. Aki tehát nem ért a mesterségéhez, az csak kutyvasztó lesz, eléget, kozmásit, büdösei, mosogatóvizet kever pástétommal és a hófehér szakácskötényt öszetévészti a törő ronggyal.

Sokszor tapasztaljuk, hogy a szerkesztő szobák hemzsegek az ilyen szellemi szakácsoktól.

A tudatlanság csak negatívum, amelyért sajnálni lehet az illetőt, de nem megvetni. A rosszindulat, a rosszakarát, az erkölcsi hiányokat kell említeni. Ezekkel rombol legtöbbit az ujságíró.

Az ujságírók egy részét a kereszténység iránti ellenszenv, sokszor gyűlölet vezeti s ezzel a lelkiülettel dolgozik még a legsemlegesebb kérdésben is. Sokaknak főtörékvése a vallásos érzés kiszáradása a lelkekből, nem

egyszer pedig az erkölcsi nihilizmus apostola. Az ilyen romlott ujságírók a mótely-hintók, a társadalmi rendfelforgatók, az osztálygyűlölet szítók, zavarosban halászők, alávalóság pártolók, bűnmagasztalók és erköltesajnálók. Ezek az erkölteselenség vigápei, a legaljasabb emberfajta, mert fertőz.

A másik súlyos ujságíró bűn továbbá egyeseknél a megvásárolhatóság, a lepénzelttség. Ez inkább kiadói vétkek, de mondhatjuk közös bűnnek.

Ezek a kegybelegények obulusok szerint kutyvasztanak. Innak, mert lepénzelték őket. Ugy van náluk, mint az egyszeri iskolában: egy zsák krumpji elégséges, két zsák jó, három zsákért már jeles jár.

Ezt kellett volna mondani a miniszterelnöknek s akkor közel járt volna az igazsághoz.

*** Mangra Vazul beiktatása 29-ikére halasztatott.** Budapestről jelentik: A 8 Órai Ujság írja, hogy Mangra Vazul gör. kel. metropolita beiktatását október 24-ikéről 29-ikére halasztották.

*** A nagyprépost adománya a Katholikus Népszövetségnek.** Grócz Béla nagyprépost, minden katolikus akció főkezű és apostoli lelkü támogatója, ismét bizonyosságát adta a Kath Népszövetség tevékenysége iránti elismerésének, midőn a tegnapi napon 1916. évi tisztségi díja gyanánt száz koronát jutott a Népszövetség igazgatójához. A nagylelkű adományozónak ez uton is hálás köszönetét fejezi ki a Népszövetség.

*** A leveleket nyitva kell feladni.** A kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a magán postaküldemények Biharmegye egész területén ezentul csak nyitva adhatók fel. Csomagok és értéklevelek magánlevelezést nem tartalmazhatnak s feladásakor megvizsgálatnak. Ez az intézkedés a levél szekrényekre is ki van függesztve.

*** A városi hadsegélyző bizottság elnököt választ.** A napokban említtük, hogy Nagyvárad város hadsegélyző bizottságánál az ügyek elintézésére várnak, mert Hlatky Endre főispán halálával megüresedett a bizottság elnöki széke. Pedig az államsegélyek körül is merültek fel olyan dolgok, amelyek szükségessé tennék a bizottság működését. Rimler Károly polgármester most intézkedett, hogy a hadsegélyző bizottság új elnököt válasszon. Hétfőn, október 16-án délután 5 órakor lesz a bizottság első ülése a városházán az elnökválasztás céljából. Mint értesülünk, dr Cziffra Kálmán főispánt választja a bizottság elnökül.

*** Vetítő-est a Kath. Körben.** Kedden, október 17-én ismét érdekes vetítő-előadás lesz a nagyváradai Kath. Körben. Ezuttal ismét aktuális dologról: Isztriáról és Dalmáciáról, a monarchia természeti szépségeiben gazdag e két tartományáról tart élvezetes és tanulságos előadást dr Némethy Gyula o. kanonok. Az előadás közben Isztria és Dalmácia legszebb pontjait remek színes vetített képekben mutatja be a tudós előadó. Az előadás kezdete délután fél 6 órakor.

*** Ülések a városházán.** Nagyvárad város központi választmánya holnap, hétfőn, október 16-án délután a városházán ülést tart. — A Gyermekbarát egyesület ugyancsak holnap, hétfőn délután 6 órakor tartja választmányi ülését a városházán.

*** Az elesett fiu miatt.** Budapesti tudósítónk jelenti: Királyfalvi Király Kálmán a Pesti Hazai Takarékpénztár főpenztárosa és felesége Medgyánszky Lenke a feletti elkeseredésükben, hogy egyetlen fiuk, aki tartalékos tűzértiszt volt, Kolomeánál néhány héttel ezelőtt elesett, veronállal megmérgezték magukat. Az öngyilkosságot idejében észrevették és a kórházba szállították őket. A veszélyesek túl vannak.

*** Uzsoráskodás a cukorral.** A nagy közönség előtt játszódtak le azok a boirányos jelenetek, amelyekről mi is megemlékeztünk. A cukorinség okozta ezeket a boirányokat; megrohanták a városi boltokat, hogy egy nyolcadkiló cukorhoz juszanak. A felnőttek még csak nélkülözik valahogy a cukrot, de a gyermekes családok a legnagyobb bajban vannak, mert a kis gyermekek nem lehetnek el cukor nélkül. A szegényebb nép egyrésze csak nagy uzsora mellett jut cukorhoz, mert vannak olyan szatócsok, akik ezt is kihasználják, s egy fél kiló cukorért 1 koronát, sőt 1 korona 20 fillért is elkérnek. Vagy fizet a megszorult család, vagy nincs cukor. És ezt leginkább a város szon részein üzik, ahol a legszegényebb nép lakik. Feljelenést azért nem tesznek, mert félnék, hogy akkor még ilyen árért sem jutnak cukorhoz.

*** Athelyezett közjegyző.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy az igazságügyminiszter dr Puskás Béla székelkereszturi közjegyzőt Kiskunfélegyháza városra helyezte. A most athelyezett közjegyző váradai ember; Puskás Lajos nemrég elhunyt árvaszóki ülnök fia. Az oláh betöréskor menekült székelhelyéről s haza jött, s itt, székelhelyétől távol éri őt az athelyezés híre.

*** Könyvtármegnyitás.** Ma d. e. 11 órakor megnyitlik a külvárosi néptönytár (helyiség a Vitéz ucai elemi népiskola) s minden vasárnap 11—12 óráig tartja hivatalos óráit. Könyvet minden tisztességes egyén díjmentesen kap. A könyvtárvezetőség.

*** A menekültek segélyző irodájában** ma, vasárnap délután 3—6 ig a következők tartanak szolgálatot: dr Kohányi Rezső, Kerekes Manó, Schustek Adolf, Pásztor Ferenc. Holnaptól fogva a bizottság hetenként két délután fog működni.

*** A városi honyha heti étlapja.** Értésítés. Tudatom a város közönségével, hogy a városi honyha heti étlapja a következő: Vasárnap májgaluska leves, káposzta bécsi szelet feltéttel. Hétfő: marhabusleves, tejsavas bab. Kedd: tojásos savanyuleves, kelkáposzta sertés feltéttel. Szerda: árpádara leves, sült, lekvárostészta. Csütörtök: kalarábéleves, paradicsomos burgonya. Péntek: bableves, mákos tészta. Szombat: keménymagleves, padlutka, főtthús feltét. Nagyvárad, 1916 október hó 14-én. Lukács Odón, polgármesterhelyettes.

*** Alsóusztriában nem világítják ki a sirokat.** Budapesti tudósítónk közli a következő bécsi jelentést: Alsóusztria helytartója november elsejére a sirok kivilágítását megtiltotta tekintettel a sajrak hiányra.

* Ujházi Edéné naplója. A B. H.

írja: Ezen a címen füzetekben megjelenő vállalkozás indult útjára Nagyváradon. Az első füzet, melyet 40 fillérért árulnak természetesen így végződik: Folytatása következik, az elején meg a szerzőség kérdését így tisztázza: Sajtó alá rendezte Horkay Elemér. Három előző is van a füzetekben és ezeknek dagályos mondatáradatából megsejthető, hogy a mi következik, az nem Ujházi Ede özvegyének, született Novák Margit asszonynak a naplója, hanem az elhunyt mesterrel való házassága történetének novellisztikus elmondása. E szerint tehát alig állapítható meg, hogy a füzetes műben mennyi a valóság s mennyi a költészet, mennyi része van Ujházinének s mennyi irodalmi segítő társának. Az egyik előző a következő, helyénvaló mondattal végződik: A művész házasságok regényesek, sőt az esetek legtöbbször vadregényesek szoktak lenni; minden ilyen házasság azonban az illető művész legbensőségesebb magánügye és nem jogos, sőt nem is illemes az a falánk buzgólkodás, mellyel egyesek ilyen esetekben a hálósobák rejtelmeit ki-fürkésznék iparkodnak.

* **A nagyváradai tanítók s tanárok beszerzési csoportjának** elnöksége az uton is felhívja az érdeklődőket, hogy a megrendelt élelmi cikkek árát vasárnap délután 3-5 ig a csoport pénztárába (Kereskedelmi iskola) befizetni sziveskedjenek. A későbbben jelentkezők rendeléseit a vezetőség nem intézheti el.

* **Két kocka cukor.** Tegnap fűgessítették ki a belügyminiszter rendelkezését a cukrászdák és kávéházak falaira. E szerint egy kávéhoz 2 nagy vagy 4 kicsiny kockacukor jár. Mi az a „nagy” s milyen a „kicsiny”, azt a rendelet nem mondja, pedig az a fontos. A „kocka” mértani meghatározása az, hogy minden oldala egyforma széles és hosszú, tehát amely cukordarab nem ilyen, az kicsiny, de nem „kocka”. Az a baj, hogy a kocka jelzés csak a hatszögletes alakot jelzi, de nem mértani értelemben s így két darab cukor jár a kávéhoz.

Egy öltöztető újságíró azonban így okoskodott:

— Két kockával a kávé nem elég édes, többet protekcióval se kaphatok. Akkor ren-delek két kávé s a négy cukrot beleteszem az egyik kávéba. A másikat pedig nem iszom meg, de kifizetem. Kicsit drága, de a kávé édes lesz.

* **Adókövetési lejtromok közszemlén.** Nagyvárad város adóhivatala részéről ezennel közhírré tesszem, miszerint a II. ker. Újváros, Külváros, a III. kerület Várpalja, Velence, Csallagváros és Hegy városrészekben az 1916-ik évre IV. oszt. ker. adóval megrovottakra vonatkozó követési lejtromok a III. kerületben a 26. sz. szobában, a II. kerületben a 15. sz. szobában folyó évi október hó 16-tól október hó 23-ig beszámolólag közszemlére ki van tűve; azokat a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s esetleges felszólamlását további 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál írásban beadhatja. Városi adóhivatal. Nagyvárad, 1916. évi október 12. Juricskay Barna pénz- és adóügyi tanácsos.

* **Koszorúmegváltás.** Réz Mihály közszépi iskolai felügyelő igazgató 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe koszorúmegváltásként özv. Kikinger Károlyné elhunyt alkalmából a váradai hadiárvek segélyalapja javára. Rendeltetési helyére jut-tatjuk.

* **Esküvő.** Kanyó Béla honvéd hadnagy 11-én vezette oltárhoz Szabadkán, Brán Viola utolányt Nagyváradról.

* **Jön a gyűjtőkosci.** A Vörös-Kereszt gyűjtőkosci holnap, hétfőn indul rendező gyűjtőkörútjára. Reggel 8 órakor a Szt. László-téren jelenik meg, innen a Kapucinus utcán át a Nagypiacra vonul, honnan a Széna-utcán át a Kolozsvári utcára tér be, ez utcán végig halad a téglagyáráig s innen visszajön s a nagyhidon tér haza kiindulási helyére.

Délután 3 órakor Ritoók Zsigmond-utcán kezdi gyűjtését, s a Rákóczi uton át a Schlauch téren halad a Széna-utcán, majd a Gerliczy-utcán, később a Káptalan-soron vonul végig, bejárja a Papnövelde-utcát és az Erzsébet liget környékét, aztán a Rákóczi utra tér ki s itt végzi gyűjtését a Szaniszló utcáig, hol is kiindulási helyére tér vissza.

* A levél útján külön felkért urhölgyek és cserkészek kéretnek, hogy a szokott időben a (törvényszéki épület 25. sz. földszinti szobájában sziveskedjenek gyűlekezni.

* **Az utolsó tánc.** A Vigadó mozgószínház ma, vasárnap és hétfőn ismét hatalmas új slágerműsorral kedveskedik a közönségnek. Kiemelkedő szám egy szenzációs dráma: „Az utolsó tánc”, 3 felvonásos gyönyörű film-attrakció, híres művészek alakításával. Kiegészíti a gazdag műsort két kacsagató bohózat, egyik „Az igazi otthon”, másik pedig „Egy kis félreértés”. Egy új uti kép „Az Alpesek”-et mutatja be.

* **Emlékezetes számok,** különös álmok, fontos dátumok mindig befolyással voltak és vannak az emberre. Hány-szor hozott már szerencsét a számok csoportosítása! Különös varázssereje van némely számnak! Kísérlelje meg szerencséjét, — írjon Kiss Károly és Társa bankháznak, Budapest Kossuth Lajos utca 18., hol egész külön osztály működik és azonnal megküldik az erre vonatkozó utbaigazítást.

* **Fehérnemű foltozást** és javítást pontosan készít Lukács Györgyné, Beöthy Ödön utca 17. sz.

* **Ecet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **ecetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Telefon 13-02.

* **Vidékre fiatal** katolikus nevelőnő kerestetik fiú és leány (6, 7 éves) mellé, ki öket elemi iskolára, németre és zongorára tanítja. Fényképes ajánlatot kér Békeffy erdőmérnöknek. Vaskóh.

Fischer Ervin Zeneiskolája

Szalárdi-utca 21. sz.

Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

* **Poloskairtó** **ROXIM** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **A kávépiacról** közvetlen tudósítás Aszódi Mihály Kossuth utcai főüzletéből Saspalota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős finom zamatú, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privát házaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom franc-pótkávé, füge kávé, malátakávé és fehér-cukor méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, liptóitúr, szardínia, édespaprika, málnaszörp és csomogék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódinál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

* **Forolin** a legjobb és legbiztosabb toletta szer kéz, láb- és hónalj izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1.50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Felhívjuk a közönség figyelmét** a „Hőféherke” harisnya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kalmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműhely Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

Kitűnő cernavásznak, sze-pességi törölközők, méteres lendamasztok, asz-talneműek, lepedő és pap-lanlepedő vásznak, len és cérna kanavászkok legelő-nyösebben beszerezhetők

Vászonüzletben

Beöthy Ödön-u. 1. Bejárat a kapu alatt.

Helyi és vidéki telefon 1163.

Legújabb táviratok.

Ujabb minisztertanács.

Budapest, október 14. (Saját tudósítónktól.) Ma este a miniszterelnök elnökletével újabb minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja részt vett.

Románia katasztrófa e'ött

Cantacuzene herceg orosz segítséget keres.

Budapest, október 14. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Cantacuzene herceg rendkívüli küldetésben Pétervárra érkezett, tárgyalta Stürmerrel és a hadügyminiszterrel, azután a főhadiszállásra utazott.

Missziója az az utolsó kísérlet, hogy Oroszország betartsa ígéretét, amelyet Romániával Kielben kötött. Az egyezmény lényege az, hogy Oroszország elvállalta a Balkánon Románia katonai támogatását.

Cantacuzene jelentése szerint Románia helyzete kétségbeesítő, a maga erejéből nem tudja a katasztrófát elkerülni. — Az orosz sajtó, mintha hivatalos utasítást követne, azt írja, hogy Románia sikertelenségét önmagának tulajdoníthatja, a dunai vállalkozást meggondolatlanságnak mondják.

SZÍNHÁZ.

A MAI SZINLAPOK.

Délután 3 és fél órákor, fél helyárrakkal:

Egy magyar nábob.

Színjáték 5 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Kárpáthy János — — — Bihari Ákos
 Kárpáthy Abbelio — — — Zsoldos Andor
 Szentirmay Rudolf gróf — — — Tóth Elek
 Flóra, neje — — — Polgár Mariska
 Teréz néni — — — J. Gazdy Aranka
 Mayer Fanni, nevelt leánya — — — Kassics Eszter
 Mayerné — — — T. Pogány Janka
 Keoskeréy — — — Iványfó Jenő

Este 8 órákor, rendez helyárrakkal:

Három a kislány.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Schubert Ferenc — — — Békefi Lajos
 Schöber báró, költő — — — Tompa Béla
 Schwind Mór, festő — — — Tarnai Béla
 Gurnpelweiser, rajzoló — — — Szigeti Jenő
 Vogl János Mihály udvari énekes — — — Zsoldos Andor
 Tschöll Keresztély udvari üvegfestő — — — Sik Rezső
 Tschöllné asszony — — — T. Pogány Janka
 Edi — — — — — Habár Lola
 Hédi — — — — — Szebeni Margit
 Médi — — — — — Sz. Zsigmond Anna
 Brunner András, nyeregmeister — — — Iványfó Jenő

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: Egy magyar nábob.
 Vasárnap este: Három a kislány (Be-
 mutató.)
 Hétfő: Három a kislány.
 Kedd: Három a kislány.
 Szerda: Három a kislány.
 Csütörtök: Három a kislány.
 Péntek: Három a kislány.
 Szombat délután: Gésák.
 Szombat este: Három a kislány.
 Vasárnap délután: Gésák.
 Vasárnap este: Három a kislány.

Nebántsvirág.

Billar Irén a Nebántsvirág címszerepében is nagy tapsot kapott, hogy sikerével teljesen meg lehetett elégedve.

A fiatal művésznő kétségkívül hamarosan belejutott a közönség kegyelme és előrelátólag ezután is sok sikere lesz. Mellette dícsérettel kell kiemelnünk az új komikus Szigeti, aki pompás figura volt.

Zsoldos Chasplatreu hadnagy szerepében bebizonyította, hogy az operettben is megállja a helyét. Epizód szerepének minden kacagtató előnyét kiaknáza Rákosi Ferenc, akinek dícséretére válik, hogy alakításai nem sablonosak. Az újak közül megemlítendő még Iványfó Jenő is, aki szintén jó komikusnak bizonyult. A többiek is megfeleltek, a régi szereplők közül ezúttal tetszett Dózsa karakterisztikus alakításával. (—)

Három a kislány.

E helyütt máskor vasárnap reggelre a hét műsoráról szoktunk hírt adni és ma a legbájosabb operette, a legszebb zenei idill: a Három a kislány címe került e rovat fölé.

Indokoltá teszi ezt az a körülmény, hogy a színház előrelátó vezetősége méltán számítva arra az érdeklődésre, amelyet a

Három a kislány kelteni fog, az egész hétre tette ki ezt a megkapóan szép, is-
 leg hangulatokkal teli operettet.

Is előre megjósolhatjuk, hogy az igazgató nem számította el magát, amikor egy hét műsorát a Három a kislány-nyal töltötte be, mert az előadás kifogástalan, elsőrangú lesz és Erdélyi Miklós színiigazgató aldozatosságára annyira irúlással és oly kor-
 hűen állította ki ezt a csodásan fino a bieder-
 mayer színpadi alkotást, hogy teljes lesz az illúzió, amely ennek sz operettnek legfon-
 tosabb kelleke.

E helyütt még azt közli a színház ve-
 zetősége, hogy a Három a kislány összes
 jövő heti előadásaira a jegyek már most
 válthatók a szí házi pénztárnál.

Egy magyar nábob. Jókai Mór ki-
 tűnő regényéből írott színmű az Egy ma-
 gyar nábob, amelyet nagy sikerrel eleveni-
 tettek fel az idényben is, legközelebb vasár-
 nap délután kerül színpadra, amikor alkalom
 lesz a közönségnek ezt a remek színpadi al-
 kotást félhelyárrak mellett élvezni.

URANIA
 mozgó-
 színház
 Vasárnap, hétfő.
 Szappan buborékok
 Dráma 4 f.
 Előadások kezdete: Szombaton, va-
 sárnap és ünneppapon 3 órákor és
 hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ
 mozgó-
 színház
 Vasárnap, hétfő.
 A korona gyémánt.
 Dráma 3 felv.
 Előadások kezdete: Szombaton, va-
 sárnap és ünneppapon 3 órákor és
 hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ
 mozgó-
 színház
 Vasárnap, hétfő.
 Az utolsó tánc.
 Dráma 3 felv.
 Szombaton és vasárnap négy előadás
 és pedig: délután 3, 5, 7 és este
 9 órákor.

IRODALOM

Színházi Élet. Ince Sándor jeles színházi újságjának 35. száma a Népopera új személyzetét mutatja be az új, Beöthy-
 éra alatt. Érdekelni fogja a nagyváradi köz-
 önséget, hogy a Népopera személyzetében
 ott látjuk a mi közönségünk egykori ked-
 vencét, Tisza Karolát is. Színházi intimi-
 tások és kedves apróságok közt közli a fü-
 zet Bródi István „A határon” című nagy-
 hatású monológját és Harsányi Zsolt „A
 keze” című tréfáját. Akadémia képek egész
 sorozata teszi élénk, változatos a fü-
 zetet, melynek ára 30 fillér. Kapható a
 dohányboltokban.

Az Élet szépirodalmi és művészeti ha-
 tilap (szerkesztő Andor József) október 15 i
 száma következő tartalommal jelent meg: A
 lelki kultúra. Próbázka Ottokár. — A nap
 és hold harcra. (Elbeszélés.) Harsányi Lajos.
 — A százhuszonkettedik zsoltár. (Költe-
 mény.) Sik Sándor. — Könyvek. (Költemény.)
 Takács Edith. — Az ügyellen. (Regény.)
 Pásztor József. — A gyóni hadiárva ház.
 Felcitas. — A balzsam. (Elbeszélés.)
 Jancsó Ilona. — Kultúra. — Hétről hétre.
 — Glosszák. — Szerkesztői üzenetek. A
 kiadó lapot melegen ajánljuk olvasóink fi-
 gylmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, I. Fehérvári ut 15. szám. Hí-
 vezetési ára félőrvre 10 korona. Mutat-
 ványszámot készséggel küld a kiadói
 vatal.

SZERKESZTOI POSTA.

V S. A vers lelkes hangulata megkapó, de a
 forma döcögős.

K. Gy. Bécs. A kérdős kinevezést má-
 már megirtuk. Az illető számot újra megküldöttük.

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozás-
 sal 6 személyre 6 kor.
 Kávés készlet aranyozás-
 sal 6 személyre 6
 Feketekávés készlet tálca-
 val Roccoco 6 személyre 6
 Mosdó készlet finom
 fayence 8
 Ebédő készlet aranyo-
 zással 6 személyre 24
 Fügő lámpa csigas fel-
 szerelve 16
 Befőttes készlet kristály
 üvegből 6 személyre 4
 Gyümölcs készlet majo-
 lika 6 személyre 4
 China ezüst csakortartó
 6 személyre 5

KÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árak-
ban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek

Üveg, porcellán, lámpa áru és
 konyha felszerelési áruk nagy-
 kereskedése.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.

:: Telefonszám 372. ::

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
 Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁBOLY

Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke:
 1,000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 szá-
 zalékos kamatozásra a be-
 tét napjától számítva. —
 Leszámitol váltókat —
 Engedélyez előnyös felté-
 telek mellett jelzálogköl-
 csönöket törlesztésekre.
 Előleget ad értékpapírokra

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletes házikenyér. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta físs vaj,
remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, ko-
csizó és ígás szerszámok, kocsi-
ülés, lábvédők és szerszám-
lakok raktára.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: összehajtó
ágak eredeti gyári árho-
kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Vágás eladások.

A nagyvárad. lat. szert. Fő-
tisztelendő Káptalan urszádi
16 kh., gálosházi 70 kh., kraj-
nikfalva 8.26 kh., alkéri 54.4
kh., ábriházi 7.3 kh., hegyköz-
ujlaki 21.7 kh., tenkeszéplaki
9.6 kh.-as évi vágásainak föld-
feletti fatömege zárt írásbeli
ajánlatok után való árverésen
1916. évi október hó 30. nap-
ján d. e. 10 órakor a káptalani
uradalmi központi irodában
(Nagyvárad, Sal Ferencz-u 4.
sz.) elfog adadni. Zárt ajánla-
tok 10 %-os óvadékkal látan-
dók el. Részletes feltételek
ugyanott megtudhatók.

Nagyvárad, 1916. okt. hó 12.

Ringelhann Lajos,
uradalmi főtiszt.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladék üzletem,

katonáskodásom miatt, laká-
somon folytatom! Kérem t. ve-
vőim továbbbizives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca
felől, az inasotthon mellett.)

Helfy József

utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:

Borzásokokat,

lisztes és gabonaszákakat, ponyvá-
kat, mindenféle legjobb kötélárut,
kender és papírzsinegeket,

szalmaszákak, pokróczok és takarókat,

gazdasági erős csizmákat és fedél-
lemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos kellékekben.

IZSÁK LIDIA elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

életében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra
alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes
tartók, melltartók és baskötőkben nagy
választék. Fűzőket választás végett vi-
dékre is küldünk, tisztításokat és javítá-
sokat pontosan elkészítünk. Szigligeti
színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

Harisnya, tricó, keztüü.

Svetterek, kabátok, lélek-
melegítők, valamint az ösz-
szes kötött ruházatok, leg-
jobb és legolcsóbb beszer-
zési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passage főbejárónál.

Kéretik cégünket összenemtévesztetni

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010,000 korona.
Tartalékalap: 600,000 kor.

Elfogad betéteket takaré-
pénztári könyvecskékre és
folyószámlára. — Leszámitol
váltókat. — Előleget nyújt
értékpapírokra. Kölcsönöket
ad telekkönyvezett ingatta-
nokra rövidebb és hosszabb
időre. Valamint törlesztéses
jelzálogkölcsonöket is enge-
délyez.

Bővebb felvilágosítást
az intézet nyújt.

A Bihar megyei Takarékpénztár
Kocsuth Lajos-utca 3.
Erdélyi menekültek
betéti-könyveire
készséggel folyósít azonnal
méltányos előlegeket.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobatorok fülkéiben beraktározásra elfogadtatnak. Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros pincék, istállók és kocsiszemek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK
nagyváradi fiókja.

Saját tőke 145.000,000 korona.

Sürgős szükséglet a készpénzforgalom megszorítása! — Teljesítjük fizetéseinket készpénz igénybevétele nélkül!

Aki banknál számlát nyitatt és csekkkel fizet, a készpénznélküli forgalmat elősegíti és nemcsak a köznek, hanem saját magának is hasznos szolgálatot tesz.

Mindenkinek a legkedvezőbb feltételek mellett csekk- és folyószámlát nyitunk.

Az összes bankszerű műveletek lebonyolítását vállaljuk és készséggel adunk mindenkor felvilágosításokat

Magyar Általános Hitelbank
Nagyváradi fiókja, Rákóczi-ut. 2.

Központ: Budapest V. Dorottya utca 5-7. V. József-tér 3-4. Vidéki fiókok: Brassó (ezidőszelint Budapest) Debrecen, Fiume, Győr, Kassa, Kecekemét, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka, Temesvár, Belgrád.

Janky Antal Utóda
(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebb fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz
beszerzési viszonyok dacára min-
denből teljes raktárkészletet tart

Erdélyi menekültek betéteire

a Pénzügyi központ megbízásából méltányos előleget folyósít

A Nagyváradi Hitelbank r.-t.
Zöldfa-utca 2. szám.

Az ujjalotai kath. egyház gr. Frimont-alapjának tulajdonát képező Köröstarján és Ujjalota között fekvő 234 hold (1200 □ öles)

szántóföld

1917. márc. 1-től kezdődőleg
hat évre bérbe fog adatni
f. évi okt. 31-én d. u. 3 órakor.
Az árverés az ujjalotai plebánián fog megtörténni.

Katonák! Bevonulók!

Figyelmébe ajánljuk a „Hófehérke“ Harisnya-áruházban előnyös árakban kapható téli kötött tábori felszereléseket.

Vigyázzanak

a „Hófehérke“ védjegyre és cégre !! Szent László-tér Sas palota !!
akik arra ügyelnek azok **egészségükre** is vigyáznak.

Kivonat legújabb slager cikkemből:

- Téli tricó ing, vagy nadrág K 7, 8, 9, 10, 12.
- „gyapjú ing „ „ 11, 13, 15.
- Teveszőr sweater v. mellény „ 16, 20, 30, 40.
- „ érmelgitő „ 1, 20, 2, 20
- „ lábszárvédő „ 5, 6, 7, 9.
- „ hósapka „ 4, 5, 6.
- „ téli harisnya „ 1, 60, 1, 96, 3, 5.
- „ keztyű „ 1, 60, 2, 3, 6, 10.
- Csavar lábszárvédő reklám ár K 6, 7, 50, 9.

Ugyancsak gazdag választék női téli holmokban, harisnya, keztyű, kötött és selyem kabát, lélekmelegítőkből.

Vigyázzon a „Hófehérke“ cégre és védjegyre.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
„ főzőedények,
„ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.